

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 5.2.2019.
COM(2019) 71 final

Preporuka za

ODLUKU VIJEĆA

**o odobrenju sudjelovanja u pregovorima o Drugom dodatnom protokolu uz Konvenciju
Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu (CETS br. 185)**

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST

Premda otvara velike mogućnosti za napredak čovječanstva, razvoj informacijskih i komunikacijskih tehnologija donosi i izazove, uključujući one u području kaznenog pravosuđa i vladavine prava u kiberprostoru. Iako su kiberkriminalitet i druga kaznena djela koja uključuju elektroničke dokaze na računalnim sustavima u porastu, a dokazi o tim kaznenim djelima sve se češće pohranjuju na serverima u stranim, višestrukim, promjenjivim ili nepoznatim područjima nadležnosti, odnosno u oblaku, ovlasti za izvršavanje zakonodavstva ograničene su državnim granicama.

Europska komisija je u travnju 2015. donijela Europski program sigurnosti¹ u cilju preispitivanja prepreka istragama kaznenih djela omogućenih kibertehnologijama, osobito u pogledu prekograničnog pristupa elektroničkim dokazima. Komisija je 17. travnja 2018. Vijeću i Europskom parlamentu iznijela Prijedlog uredbe o europskim nalogima za dostavljanje i čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim stvarima² i Prijedlog direktive o utvrđivanju usklađenih pravila za imenovanje pravnih zastupnika za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima³ („prijedlozi o e-dokazima”). Svrha je tih prijedloga ubrzati postupak EU-a za osiguravanje i dobivanje elektroničkih dokaza koje pohranjuju i/ili drže pružatelji usluga s poslovnim nastanom u drugom području nadležnosti.

Konvencija Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu

Cilj je Konvencije Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu (CETS br. 185) olakšati borbu protiv kaznenih djela počinjenih putem računalnih mreža. Obuhvaća odredbe kojima se: 1. usklađuju elementi domaćeg kaznenog materijalnog prava koji se odnose na kaznena djela te povezane odredbe u području kiberkriminaliteta, 2. uvode ovlasti na temelju domaćeg kaznenog postupnog prava koje su potrebne za istragu i kazneni progon tih kaznenih djela te drugih kaznenih djela počinjenih putem računalnog sustava ili onih za koje su dokazi u elektroničkom obliku te joj je 3. cilj uspostaviti brz i djelotvoran sustav međunarodne suradnje. Konvencija je otvorena za države članice Vijeća Europe i države nečlanice. U članstvu Konvencije trenutačno su 62 zemlje, uključujući 26 država članica Europske unije⁴. Konvencija ne predviđa pristupanje Europske unije Konvenciji. Bez obzira na to, Europska unija ima status promatrača u Odboru Konvencije (T-CY). U skladu s tim Europska unija sudjeluje u sastancima Odbora Konvencije.

U članku 46.1.c Konvencije propisuje se da se stranke, prema potrebi, povremeno savjetuju kako bi se olakšalo razmatranje moguće dopune ili izmjene Konvencije. Stranke Konvencije o kibernetičkom kriminalu od 2012. do 2014. u okviru Radne skupine za prekogranični pristup podacima te od 2015. do 2017. u okviru Radne skupine za pristup dokazima koji se nalaze u oblaku razmatrale su postojeće probleme i prepreke pristupu nacionalnih pravosudnih i policijskih tijela elektroničkim dokazima u obliku računalnih podataka za kaznena djela pod kaznenom istragom.

Pregovori o Drugom dodatnom protokolu uz Konvenciju

¹ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću: Europski program sigurnosti, 28. travnja 2015., COM(2015) 185 final.

² Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o europskim nalogima za dostavljanje i čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim stvarima, 17. travnja 2018., COM(2018) 225 final.

³ Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju usklađenih pravila za imenovanje pravnih zastupnika za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima, 17. travnja 2018., COM(2018) 226 final.

⁴ Na pristupanje su se obvezale Irska i Švedska koje su potpisale Konvenciju, ali je još nisu ratificirale.

Nakon prijedloga Radne skupine za pristup dokazima koji se nalaze u oblaku⁵, Odbor za Konvenciju o kibernetičkom kriminalu (T-CY) prihvatio je nekoliko preporuka, uključujući one o pregovorima o Drugom dodatnom protokolu uz Konvenciju o kibernetičkom kriminalu⁶ o pojačanoj međunarodnoj suradnji („Drugi dodatni protokol”). Odbor za Konvenciju o kibernetičkom kriminalu odobrio je u lipnju 2017. mandat za pripremu Drugog dodatnog protokola u razdoblju od rujna 2017. do prosinca 2019.

U skladu s mandatom, Drugi dodatni protokol može uključivati sljedeće elemente:

- odredbe o djelotvornijoj uzajamnoj pravnoj pomoći, a posebno o:
 - pojednostavljenom režimu za zahtjeve za uzajamnu pravnu pomoć za informacije o pretplatnicima;
 - međunarodnim nalogima za dostavljanje;
 - izravnoj suradnji pravosudnih tijela u vezi sa zahtjevima za uzajamnu pravnu pomoć;
 - zajedničkim istragama i zajedničkim istražnim timovima;
 - zahtjevima na engleskom jeziku;
 - saslušanju svjedoka, žrtava i stručnjaka uz audio/video snimku;
 - postupci hitne uzajamne pravne pomoći;
- odredbe koje omogućuju izravnu suradnju s pružateljima usluga u drugim nadležnostima u pogledu zahtjeva za informacije o pretplatnicima, zahtjeva za čuvanje i zahtjeva u hitnim slučajevima;
- jasnije okvire i jače mjere zaštite za postojeću praksu prekograničnog pristupa podacima;
- zaštitne mjere, uključujući zahtjeve u vezi sa zaštitom podataka.

Pregovori o različitim odredbama Drugog dodatnog protokola napreduju različitim brzinama. Trenutačna situacija u radnim skupinama za četiri glavna segmenta posla utvrđena u mandatu je sljedeća:

- odredbe o „Jezicima zahtjeva” i „Hitnoj uzajamnoj pomoći” privremeno su donesene na plenarnoj sjednici za izradu nacrtu Protokola u srpnju 2018.;
- odredbe o „Videokonferencijama” privremeno su donesene na plenarnoj sjednici za izradu nacrtu Protokola u studenome 2018.;
- plenarna sjednica za izradu nacrtu Protokola u studenome 2018. omogućila je i detaljne rasprave (odredbe o „Nadležnosti” i „Modelu odobrenja”) te ažuriranja („Izravna suradnja s pružateljima usluga”, „Međunarodni nalozi za dostavu”, „Proširenje pretraživanja/pristupa na temelju vjerodajnica”, „Zajedničke istrage i zajednički istražni timovi” te „Istražne tehnike”).

⁵ Završno izvješće Radne skupine za pristup dokazima koji se nalaze u oblaku „Pristup elektroničkim dokazima u oblaku u okviru kaznenog pravosuđa: preporuke T-CY-a za razmatranje” od 16. rujna 2016.

⁶ Prvi dodatni protokol (CETS br. 189) uz Konvenciju o kibernetičkom kriminalu koji se odnosi na kriminalizaciju rasističkih ili ksenofobnih djela počinjenih putem računalnih sustava otvoren je za potpisivanje državama koje su 2003. potpisale Konvenciju. U članstvu Prvog dodatnog protokola je 31 zemlja, uključujući 17 država članica EU-a.

- Dosad nije postignut dovoljan napredak u pogledu drugih pitanja (zaštitnih mjera, uključujući zahtjeve u pogledu zaštite podataka).

2. CILJEVI PRIJEDLOGA

Ova se preporuka podnosi Vijeću kako bi se dobilo odobrenje za sudjelovanje u pregovorima u ime Europske unije i njezinih država članica o Drugom dodatnom protokolu, za donošenje pregovaračkih smjernica i imenovanje Komisije pregovaračem u skladu s priloženim nacrtom pregovaračkih smjernica, prema članku 218. UFEU-a.

U članku 3. stavku 2. UFEU-a propisuje se da Unija ima isključivu nadležnost *za sklapanje međunarodnog sporazuma ... u mjeri u kojoj bi njegovo sklapanje moglo utjecati na zajednička pravila ili izmijeniti njihov opseg*. Međunarodni sporazum može utjecati na zajednička pravila ili izmijeniti njihov opseg ako se područje obuhvaćeno sporazumom preklapa sa zakonodavstvom Unije ili je u velikoj mjeri obuhvaćeno pravom Unije.

Europska unija donijela je zajednička pravila na temelju članka 82. stavka 1. i članka 16. UFEU-a u vezi s elementima koji se razmatraju za Drugi dodatni protokol. Postojeći pravni okvir Europske unije uključuje instrumente izvršavanja zakonodavstva i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima, kao što su Direktiva 2014/41/EU o Europskom istražnom nalogu u kaznenim stvarima⁷, Konvencija o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima među državama članicama Europske unije⁸, Uredba 2018/1727 o Eurojustu⁹, Uredba 2016/794 o Europolu¹⁰, Okvirna odluka Vijeća 2002/465/PUP o zajedničkim istražnim timovima¹¹ te Okvirna odluka Vijeća 2009/948/PUP o sprečavanju i rješavanju sporova o izvršavanju nadležnosti u kaznenim postupcima¹². Osim toga, Unija je donijela nekoliko direktiva kojima se jačaju postupovna prava osumnjičenih i optuženih osoba¹³.

⁷ Direktiva 2014/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o Europskom istražnom nalogu u kaznenim stvarima, SL L 130, str.1.

⁸ Akt Vijeća od 29. svibnja 2000. kojim se u skladu s člankom 34. Ugovora o Europskoj uniji donosi Konvencija o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima među državama članicama Europske unije, SL C197, 12.7.2000., str. 1.

⁹ Uredba (EU) 2018/1727 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o Agenciji Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust) te zamjeni i stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 2002/187/PUP.

¹⁰ Uredba (EU) 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o Agenciji Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) te zamjeni i stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2009/371/PUP, 2009/934/PUP, 2009/935/PUP, 2009/936/PUP i 2009/968/PUP, SL L 135, 24.5.2016., str. 53.

¹¹ Okvirna odluka Vijeća 2002/465/PUP od 13. lipnja 2002. o zajedničkim istražnim timovima, SL L 162, 20.6.2002., str. 1.

¹² Okvirna odluka Vijeća 2009/948/PUP o sprečavanju i rješavanju sporova o izvršavanju nadležnosti u kaznenim postupcima, SL L 328, 15.12.2009., str. 42.;

¹³ Direktiva 2010/64/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o pravu na tumačenje i prevođenje u kaznenim postupcima, SL L 280, 26.10.2010., str. 1.; Direktiva 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku, SL L 142, 1.6.2012., str. 1.; Direktiva 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima, SL L 294, 6.11.2013., str. 1.; Direktiva (EU) 2016/1919 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pravnoj pomoći za osumnjičenike i okrivljenike u kaznenom postupku i za tražene osobe u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga, SL L 297, 4.11.2016., str. 1.; Direktiva (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima, SL L 132, 21.5.2016., str. 1.; Direktiva (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova

Kad je riječ o vanjskom djelovanju, Europska unija je sklopila niz bilateralnih sporazuma između Unije i trećih zemalja, kao što su sporazumi o uzajamnoj pravnoj pomoći između Europske unije i Sjedinjenih Američkih Država¹⁴ te između Europske unije i Japana¹⁵.

Zaštita osobnih podataka temeljno je pravo ugrađeno u Ugovore EU-a te u Povelju o temeljnim pravima Europske unije. Osobni podaci mogu se obrađivati samo u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 (Opća uredba o zaštiti podataka)¹⁶ i Direktivom (EU) 2016/680 (Direktiva o zaštiti podataka u području policijskog rada)¹⁷. Temeljno pravo svakog građanina na poštovanje privatnog i obiteljskog života, doma i komunikacija također je ugrađeno u Povelju o temeljnim pravima, a među njegovim najvažnijim elementima je i poštovanje privatnosti komunikacija. Elektronički komunikacijski podaci mogu se obrađivati samo u skladu s Direktivom 2002/58/EZ (Direktiva o e-privatnosti)¹⁸.

Osim toga, kako bi se procijenilo je li neko područje dostatno obuhvaćeno zajedničkim pravilima, potrebno je voditi računa ne samo o postojećem pravu Unije u tom području nego i o njegovom budućem razvoju koji je moguće predvidjeti u trenutku te analize. Područje obuhvaćeno Drugim dodatnim protokolom od izravne je važnosti za predvidivi budući razvoj relevantnih zajedničkih pravila. U tom su pogledu važni i prijedlozi Komisije iz travnja 2018. o prekograničnom pristupu elektroničkim dokazima.¹⁹

Područje primjene prijedloga obuhvaća posebne vrste pružatelja usluga koji pružaju usluge u Europskoj uniji. Pružatelj nudi usluge u Europskoj uniji kada omogućuje korisnicima u jednoj ili više država članica da se koriste njegovim uslugama te kada ima bitnu vezu s Unijom, primjerice kada ima poslovni nastan u državi članici ili zbog toga što pruža usluge velikom broju korisnika u toj državi članici. Oni koji nisu prisutni u Europskoj uniji obvezni su za potrebe provedbe naloga za dostavu imenovati pravnog zastupnika.

U zaključcima Europskog vijeća od 18. listopada navodi se: *Trebalo bi pronaći rješenja kako bi se osiguralo brz i učinkovit prekogranični pristup e-dokazima radi učinkovite borbe protiv*

pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku, SL L 65, 11.3.2016., str. 1.; Direktiva 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku.

¹⁴ Odluka Vijeća 2009/820/ZVSP od 23. listopada 2009. o sklapanju, u ime Europske unije, Sporazuma o izručenju između Europske unije i Sjedinjenih Američkih Država te Sporazuma o uzajamnoj pravnoj pomoći između Europske unije i Sjedinjenih Američkih Država, SL L 291, 7.11.2009., str. 40.–41.

¹⁵ Sporazum između Europske unije i Japana o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, SL L 39, 12.2.2010., str. 20.

¹⁶ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ.

¹⁷ Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP.

¹⁸ Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL L 201, 31.7.2002., str. 37.), izmijenjena Direktivom 2009/136/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o izmjeni Direktive 2002/22/EZ o univerzalnim uslugama i pravima korisnika s obzirom na elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Direktiva o univerzalnim uslugama), Direktiva 2002/58/EZ o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u sektoru elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) i Uredba (EZ) br. 2006/2004 o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za provedbu zakona o zaštiti potrošača.

¹⁹ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o europskim nalogima za dostavljanje i čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim stvarima, 17. travnja 2018., COM(2018) 225 final; Prijedlog direktive o utvrđivanju usklađenih pravila za imenovanje pravnih zastupnika za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima, 17. travnja 2018., COM (2018) 226 final.

terorizma i drugog teškog i organiziranog kriminala, i unutar EU-a i na međunarodnoj razini; o Komisijinih prijedlozima o e-dokazima i pristupu financijskim informacijama te o učinkovitijoj borbi protiv pranja novca dogovor bi trebalo postići prije kraja parlamentarnog saziva. Komisija bi također hitno trebala podnijeti pregovaračke mandate za međunarodne pregovore o e-dokazima.

Komisijini prijedlozi o e-dokazima temelj su za koordinirani i usklađeni pristup u Europskoj uniji te pristup Europske unije na međunarodnoj razini, uz vođenje računa o pravilima Europske unije, uključujući pravila o nediskriminaciji između država članica Europske unije i njihovih državljana. Iako je Komisija u svojoj procjeni učinka za prijedloge o e-dokazima već istaknula da bi bilo korisno prijedloge dopuniti bilateralnim ili multilateralnim sporazumima o prekograničnom pristupu elektroničkim dokazima uz zaštitne mjere, Komisija je odlučila da će, prije no što otvori međunarodne pregovore s trećim stranama, predložiti pravila EU-a o primjerenim modalitetima i zaštitnim mjerama za prekogranični pristup elektroničkim dokazima.²⁰

Na međunarodnoj razini Komisija i dalje sudjeluje kao promatrač u povezanim raspravama u okviru Konvencije Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu²¹. Tijekom nedavnih sastanaka ministara pravosuđa i unutarnjih poslova EU-a i SAD-a redovito se raspravljalo o prekograničnom pristupu elektroničkim dokazima.

Komisija istodobno donosi preporuku za sudjelovanje u pregovorima o Drugom dodatnom protokolu uz Konvenciju o kibernetičkom kriminalu te preporuku za otvaranje pregovora sa Sjedinjenim Američkim Državama. Iako će ta dva postupka napredovati različitim tempom, odnose se na međusobno povezana pitanja, a obveze koje su preuzete u jednim pregovorima mogu izravno utjecati na druge pregovore.

Iako se u prijedlozima o e-dokazima upućuje na situaciju određenih vrsta pružatelja usluga koji pružaju usluge na tržištu EU-a, postoji rizik od oprečnih obveza u skladu s propisima u trećim zemljama. Kako bi se spriječili sukobi zakona i u skladu s načelom međunarodnog priznavanja, (*comitas gentium*) prijedlozi o e-dokazima obuhvaćaju odredbe o posebnim mehanizmima u slučaju da se pružatelj usluga suočava s oprečnim obvezama koje proizlaze iz prava treće zemlje kada se traže dokazi. Ti mehanizmi uključuju postupak preispitivanja u svrhu pojašnjenja takve situacije. Drugim dodatnim protokolom uz Konvenciju Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu trebalo bi izbjeći oprečne obveze stranaka Konvencije o kibernetičkom kriminalu.

Stoga se može zaključiti da sklapanje Drugog dodatnog protokola može utjecati na zajednička pravila ili izmijeniti njihovo područje primjene.

U skladu s tim Unija ima isključivu nadležnost za pregovore o Drugom dodatnom protokolu kojim se dopunjuje Konvencija o kibernetičkom kriminalu (na temelju članka 3. stavka 2. UFEU-a).

Predmet Drugog dodatnog protokola bio bi obuhvaćen politikama i nadležnostima EU-a, osobito u području instrumenata pravosudne suradnje u kaznenim stvarima (članak 82. stavak 1. UFEU-a) i zaštite podataka (članak 16. UFEU-a) te se, s obzirom na to da je riječ o pitanju prava EU-a, pregovori ne bi mogli voditi bez sudjelovanja EU-a. Osim toga, Komisija u skladu s člankom 17. stavkom 1. UFEU-a ima opću ulogu predstavljanja Europske unije. S

²⁰ Iako su pregovori s Europskim parlamentom i Vijećem u tijeku, Vijeće je postiglo dogovor o općem pristupu u pogledu prijedloga uredbe Komisije na Vijeću za pravosuđe i unutarnje poslove 7. prosinca 2018.

²¹ Budimpeštanska konvencija Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu (CETS br. 185), 23. studenoga 2001., <http://conventions.coe.int.e.int>.

obzirom na navedeno, Vijeće bi trebalo imenovati Komisiju pregovaračem za Drugi dodatni protokol koji će dopuniti Konvenciju o kibernetičkom kriminalu (CETS br. 185).

3. RELEVANTNE ODREDBE U PODRUČJU POLITIKE

Pregovorima bi trebalo osigurati da su dogovorene odredbe u skladu s pravom EU-a i obvezama država članica prema njemu, uzimajući u obzir i njegov budući razvoj. Osim toga, treba osigurati da Drugi dodatni protokol uključuje klauzulu o odvajanju koja državama članicama Europske unije koje postanu stranke Drugog dodatnog protokola omogućuje da reguliraju svoje međusobne odnose na temelju prava EU-a. Osobito bi trebalo očuvati funkcionalnost prijedloga Europske komisije o e-dokazima između država članica Europske unije, uključujući njihove izmjene tijekom pregovora suzakonodavaca u zakonodavnom postupku, a potom i u njihovom konačnom obliku (u kojem budu doneseni).

Drugi dodatni protokol trebao bi uključivati potrebne mjere zaštite temeljnih prava i sloboda priznatih Poveljom temeljnih prava Europske unije, osobito prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života, doma i komuniciranja prema članku 7. Povelje, prava na zaštitu osobnih podataka prema članku 8. Povelje, prava na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje prema članku 47. Povelje, pretpostavke nedužnosti i prava na obranu prema članku 48. Povelje te načela zakonitosti i razmjernosti kaznenih djela i kazni prema članku 49. Povelje. Drugi dodatni protokol trebao bi se primjenjivati u skladu s tim pravima i načelima.

Primjerene mjere za zaštitu podataka i privatnosti u pogledu prikupljanja, prijenosa i naknadne uporabe osobnih podataka i elektroničkih komunikacijskih podataka moraju biti uključene u Protokol kako bi se osiguralo da pružatelji usluga u EU-u u potpunosti ispunjavaju svoje obveze prema pravu EU-a o zaštiti podataka i privatnosti, u mjeri u kojoj bi takav međunarodni sporazum mogao biti pravna osnova za prijenose podataka na temelju naloga ili zahtjeva za dostavljanje tijela treće zemlje koja je stranka Dodatnog protokola kojim se traži da voditelj obrade podataka ili izvršitelj obrade otkrije osobne podatke i elektroničke komunikacijske podatke. Te bi mjere stoga trebale jamčiti zaštitu temeljnih prava i sloboda građana EU-a, uključujući zaštitu privatnosti i osobnih podataka kada se osobni podaci ili elektronički komunikacijski podaci otkrivaju tijelima za izvršavanje zakonodavstva u zemljama izvan Europske unije.

S obzirom na nepostojanje odredbi o pristupu nadležnih tijela podacima bez posrednika („izravan pristup”) u prijedlozima Europske komisije o e-dokazima, provedba takvih mjera može se temeljiti samo na nacionalnom pravu. Iako Drugi dodatni protokol može uključivati odredbe koje se odnose na „Proširenje pretraživanja i pristupa na temelju vjerodajnica” i „Istražne tehnike”, najvažniji bi cilj trebao biti uvođenje strožih zaštitnih mjera za takav izravan prekogranični pristup podacima kako bi se zajamčila zaštita temeljnih prava i sloboda građana EU-a, uključujući zaštitu privatnosti i osobnih podataka.

Sklapanje Drugog dodatnog protokola trebalo bi omogućiti sklapanje bilateralnih sporazuma ili ugovora između stranaka Protokola te između stranaka Protokola i Europske unije kojima će se urediti njihovi odnosi. U tu bi svrhu trebalo umetnuti odgovarajuću klauzulu kojom će se predvidjeti da u slučaju da su dvije ili više stranaka Konvencije već sklopile sporazum ili ugovor o pitanjima koja obuhvaća Konvencija ili to namjeravaju učiniti, te stranke imaju pravo primjenjivati taj sporazum ili ugovor ili uređivati te odnose, uz uvjet da to rade u skladu s ciljevima i načelima Konvencije. Sporazum između Europske unije i Sjedinjenih Američkih Država o prekograničnom pristupu elektroničkim dokazima za potrebe pravosudne suradnje u kaznenim stvarima trebao bi u bilateralnim odnosima između Sjedinjenih Američkih Država i Europske unije imati prednost pred sporazumima ili dogovorima koji su postignuti u pregovorima o Drugom dodatnom protokolu ako obuhvaćaju ista pitanja.

ODLUKU VIJEĆA

o odobrenju sudjelovanja u pregovorima o Drugom dodatnom protokolu uz Konvenciju Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu (CETS br. 185)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 218. stavke 3. i 4.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

budući da:

- (1) Odbor stranaka Konvencije Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu (CETS br. 185) (T-CY) 9. lipnja 2017. donio je odluku o donošenju mandata za pripremu Drugog dodatnog protokola uz Konvenciju.
- (2) Mandat za Drugi dodatni protokol uključuje sljedeće elemente za razmatranje: odredbe o djelotvornijoj uzajamnoj pravnoj pomoći (pojednostavljeni režim za zahtjeve za uzajamnu pravnu pomoć za informacije o pretplatnicima; međunarodni nalozi za dostavljanje; izravna suradnja pravosudnih tijela u vezi zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć; zajedničke istrage i zajednički istražni timovi; zahtjevi na engleskom jeziku; saslušanje svjedoka, žrtava i stručnjaka uz audio/video snimku; postupci hitne uzajamne pravne pomoći); odredbe koje omogućuju izravnu suradnju s pružateljima usluga u drugim nadležnostima u pogledu zahtjeva za informacije o pretplatnicima, zahtjeva za čuvanje i zahtjeva u hitnim slučajevima; jasniji okvir i jače zaštitne mjere za postojeće prakse prekograničnog pristupa podacima; zaštitne mjere, uključujući zahtjeve u vezi sa zaštitom podataka.
- (3) Unija je donijela zajednička pravila koja se u velikoj mjeri preklapaju s predviđenim elementima koji se razmatraju u vezi s Drugim dodatnim protokolom. To prije svega uključuje opsežan skup instrumenata kojima će se olakšati pravosudna suradnja u kaznenim stvarima,²² osigurati minimalni standardi postupovnih prava²³ te zaštita podataka i privatnosti²⁴.

²² Akt Vijeća od 29.5.2000. o sastavljanju Konvencije o uzajamnoj pomoći u kaznenim stvarima između država članica Europske unije, SL C197, 12.7.2000., str. 1.; Uredba (EU) 2018/1727 Europskog parlamenta i Vijeća o Agenciji Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust) te zamjeni i stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 2002/187/PUP, SL L 295, 21.11.2018.; Uredba (EU) 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o Agenciji Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) te zamjeni i stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2009/371/PUP, 2009/934/PUP, 2009/935/PUP, 2009/936/PUP i 2009/968/PUP, SL L 135, 24.5.2016., str. 53.; Okvirna odluka Vijeća 2002/465/PUP od 13. lipnja 2002. o zajedničkim istražnim timovima, SL L 162, 20.6.2002., str. 1.; Okvirna odluka Vijeća 2009/948/PUP o sprečavanju i rješavanju sporova o izvršavanju nadležnosti u kaznenim postupcima, SL L 328, 15.12.2009., str. 42.; Direktiva 2014/41/EU o Europskom istražnom nalogu u kaznenim stvarima, SL L 130, 1.5.2014., str. 1.

²³ Direktiva 2010/64/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o pravu na tumačenje i prevođenje u kaznenim postupcima, SL L 280, 26.10.2010., str. 1.; Direktiva 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku, SL L 142, 1.6.2012., str. 1.; Direktiva 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhiđenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama

- (4) Komisija je iznijela i zakonodavne prijedloge uredbe o europskim nalogima za dostavljanje i čuvanje elektroničkih dokaza u kaznenim stvarima te direktive o utvrđivanju usklađenih pravila za imenovanje pravnih zastupnika za potrebe prikupljanja dokaza u kaznenim postupcima kojima se uvode obvezujući prekogranični europski nalozi za dostavljanje i čuvanje dokaza koji se izravno dostavljaju predstavniku pružatelja usluga u drugoj državi članici²⁵.
- (5) Prema tome, Drugi dodatni protokol može utjecati na zajednička pravila Unije ili izmijeniti njihovo područje primjene.
- (6) U članku 82. stavku 1. i članku 16. Ugovora o funkcioniranju Europske unije navode se nadležnosti Unije u području pravosudne suradnje u kaznenim stvarima i području zaštite podataka i privatnosti. Kako bi se zaštitila cjelovitost prava Unije i osiguralo da propisi međunarodnog prava i prava Unije ostanu dosljedni, nužno je da Unija sudjeluje u pregovorima o Drugom dodatnom protokolu.
- (7) Drugi dodatni protokol trebao bi uključivati potrebne zaštitne mjere za temeljna prava i slobode, uključujući pravo na zaštitu osobnih podataka i privatnosti, pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, doma i komuniciranja prema članku 7. Povelje, pravo na zaštitu osobnih podataka prema članku 8. Povelje, pravo na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje prema članku 47. Povelje, pretpostavku nedužnosti i pravo na obranu prema članku 48. Povelje te načelo zakonitosti i razmjernosti kaznenih djela i kazni prema članku 49. Povelje Drugi dodatni protokol trebao bi se primjenjivati u skladu s tim pravima i načelima.
- (8) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća²⁶, koji je donio mišljenje ...²⁷,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Komisija se ovlašćuje da u ime Unije pregovara o Drugom dodatnom protokolu uz Konvenciju Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu (CETS br. 185).

Članak 2.

Pregovaračke smjernice navedene su u Prilogu.

²⁴ i konzularnim tijelima, SL L 294, 6.11.2013., str. 1.; Direktiva (EU) 2016/1919 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pravnoj pomoći za osumnjičenike i okrivljenike u kaznenom postupku i za tražene osobe u postupku na temelju europskog uhišćenog naloga, SL L 297, 4.11.2016., str. 1.; Direktiva (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima, SL L 132, 21.5.2016., str. 1.

²⁵ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ. Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP.

²⁶ COM(2018) 225 final i COM (2018) 226 final.

²⁷ Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L295, 21.11.2018., str. 39.).

SL C ...

Članak 3.

Pregovori se vode uz savjetovanje s posebnim odborom koji imenuje Vijeće.

Članak 4.

Ova Odluka upućena je Komisiji.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Vijeće
Predsjednik*